

Luiken (J & K

[1725]

new B.M. Cat. p. 131.
Vol. 2

2

Hier ziet gy door de Konst verbeelt,
't Gewoel van 't Menschelyke leven ;
In hondert Prenten af-gedeelt ;
Door Luykens geest in 't Licht gegeven.
Terwyl de Vaarsen, Onder aan,
Gansch zinryk, op de Prenten Slaan.

AFBEELDING
DER
MENSCHELYKE BEZIGHEDEN,

beſtaande in Hondert onderſcheiden

PRINTVERBEELDINGEN,

vertonende allerhande STANTSPERSONEN,

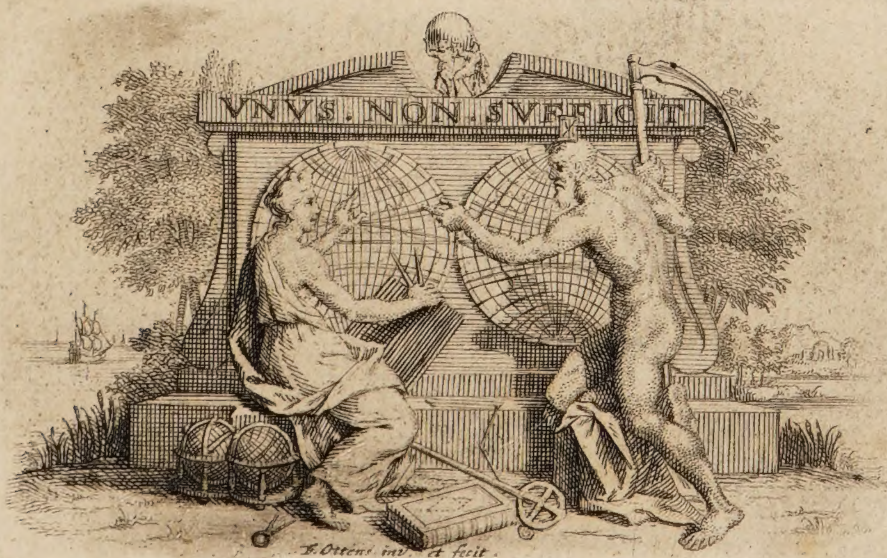
zo van

REGEERINGE, KONSTEN, WETENSCHAPPEN, als HANDWERKEN,

zinryk uitgebeeld,

geſchikt naar de Ordre van 't A B C.

en met vaarzen daar toe paſſende verklaard.

Te AMSTERDAM,
By REINIER en JOSUA OTTENS.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

ADVOKAAT.

Zoekt gy uw zaaken Voort tezetten?
Laat my op uw geschillen letten.
Ik raade u, spreekt oprechte biecht,
Op dat ge uw zelven niet bedriegt.

APOTEEKER.

Myn werk bestaat, tendienst der kranken,
In't mengen van verscheiden dranken;
Die ik voorzichtig maak gereed,
't zy dat men zuivring wacht, of zweet.

ASTROLOGIST.

Mĳn konſt gaat deur in aftemeeten
Den loop der ſterren en planeeten:
Van Zon en Maan weet ik de vond
Waaröp haar taaning is gegrond.

Bakker.

'K verkoop u tarwenbrood en weggen;
Op haar gewigt valt niet te zeggen.
Het brood, gereezen door de gest;
Dient ter gezondheid allerbest.

Balansmaker.

Om aan gelÿkgewigt te raaken,
Is't noodig een Balans te maaken;
Die effent veelerlei gescheel,
En geeft elk zÿ bescheidendeel.

Beeldhouwer.

Ik maak tot beelden ruwe steenen,
Met mijn verstand en hand te leenen.
Zy staan te pronk in huis en hof,
En spreeken daar des meesters lof.

De groene Heide, op 't Gooi gebooren,
Leer ik het dienen, na behooren:
Al wie ze beezigt vroeg of laat,
Ze vaagt het huis, de stoep en straat.

Bergwerker. 8

Ik wroet in onderaardsche mynnen,
Daar somwyl goude zanden schynen,
Of andre stoffen; schoon de rook
My veeltyds plaagt met damp en smook

Blaasbalgmaker. 9

Ik doe de blaasbalg winden vatten,
Om die met kracht weer uitteſpatten.
Gy' hoort de wind; maar ziet ze niet,
Hoewel 'er groot gerucht geſchiet.

BLEEKER.

Om't lÿnwaad ſchoon en wit te bleiken,
Is't noodig eerſt in loog te weiken:
Begooten, en geſpreid op 't veld,
Werd alles door de lucht herſteld.

Boekdrukker.

Werd mij een werk besteed te drukken,
Ik mag vooreerst de vruchten plukken;
Of 't Boek na geenen kooper ziet;
Die zwarigheid belast me niet.

BOEKBINDER.

Men vind veel ongebonden boecken
Onwaardig om ze te onderzoeken;
Maar die te binden is mijn plicht
Ik sta mijn zelven niet in 't licht.

Die met de schuit of scheepen vaaren,
Ze kunnen 't zonder my niet klaaren.
De boom moet veeltyds buiten boort;
Daar duwen zy het vlot me voort.

Borduurder.

De naalde, geestig in't borduuren,
Gevat van die haar kan bestuuren,
Maakt bloem en loofwerk eevenschoon
De konst verdient haar lof en loon.

'K maak Brillen, tot behulp gevonden,
Van die niet scherp meer kyken konden;
Maar waarmen door de vingers ziet,
Gebruikt men onze brillen niet.

BROUWER. 16

Het water kan den dorſt verdrijven;
Maar om uw ſmaaken te gerijven,
Stoffeer ik 't met de hop en mout
Daar gij u beeter op vertrouwt.

Chirurgijn.

Ik heel de wonden die u drukken;
Maar zoo mijn pleister zal gelukken,
't welk den geneezing toebehoort,
Gy moet u draagen na mijn woord.

Diamantslyper. 18

De ruwe diamant, hoe duister,
Ontfangt in't slypen al zyn luister.
Die rein van water valt, en groot
Van lichchaam, noemt men een kleenood.

De zieken die voor mŷ verschŷnen,
Geneeze ik door de medesŷnen;
't en zŷ haar toeval werd te groot:
Ik weet geen dranken voor de dood.

Doodgraver.

Ik graave kuilen voor de dooden,
Tot haar begraaffenis van nooden.
K verzorg dat yder, na zyn geld,
Teraarden eerlyk werd besteld.

DRAJER.

Ik draaie niet met alle winden;
Schoon op de weereld veel te vinden;
Ik draai gevlamt of effenrond,
En dat geschied op vasten grond.

Droogscheerder.

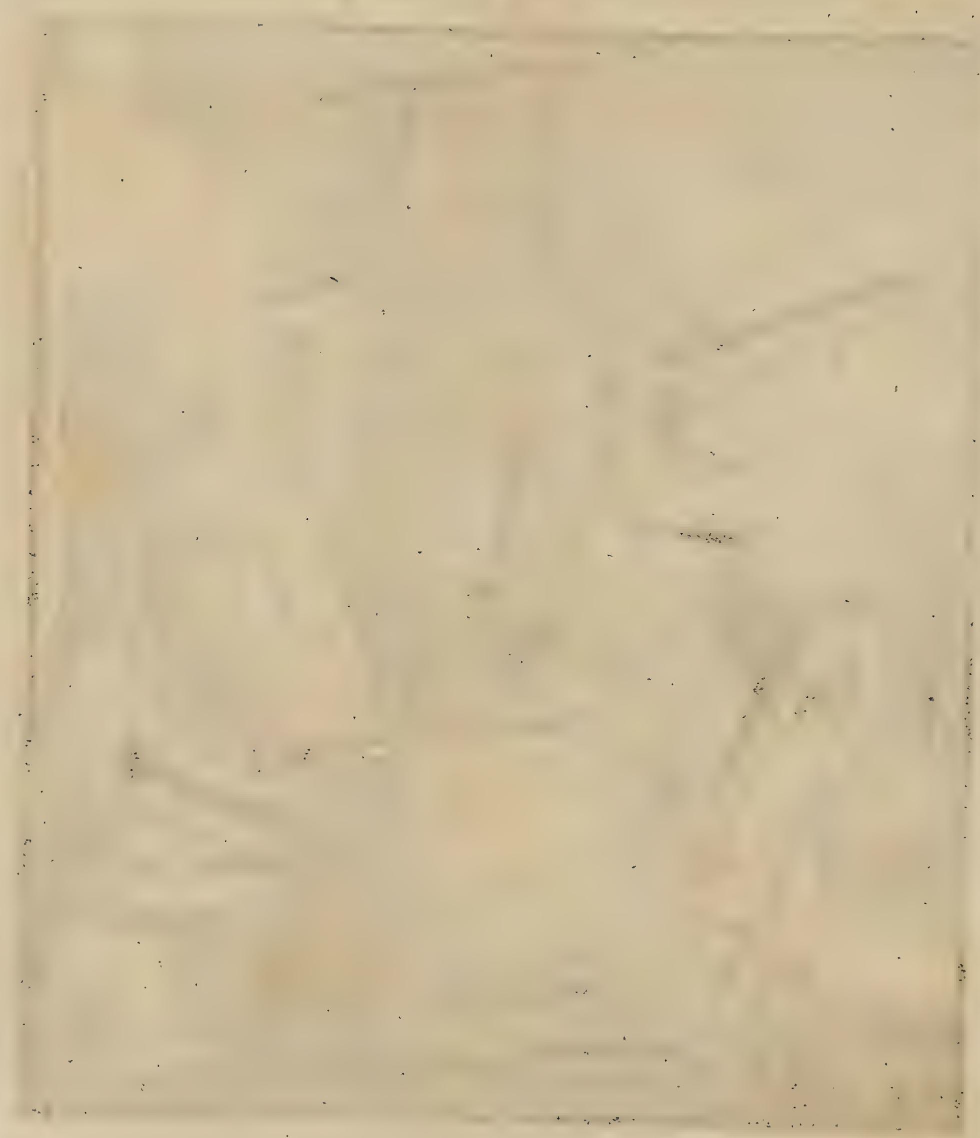

Ik haal de laakens, naa 't begeeren,
De ruigste noppen af door scheeren,
En maak haar glad, gelyk en zacht,
Bekwaam tot een gemeene dragt.

Garentwynder. 23

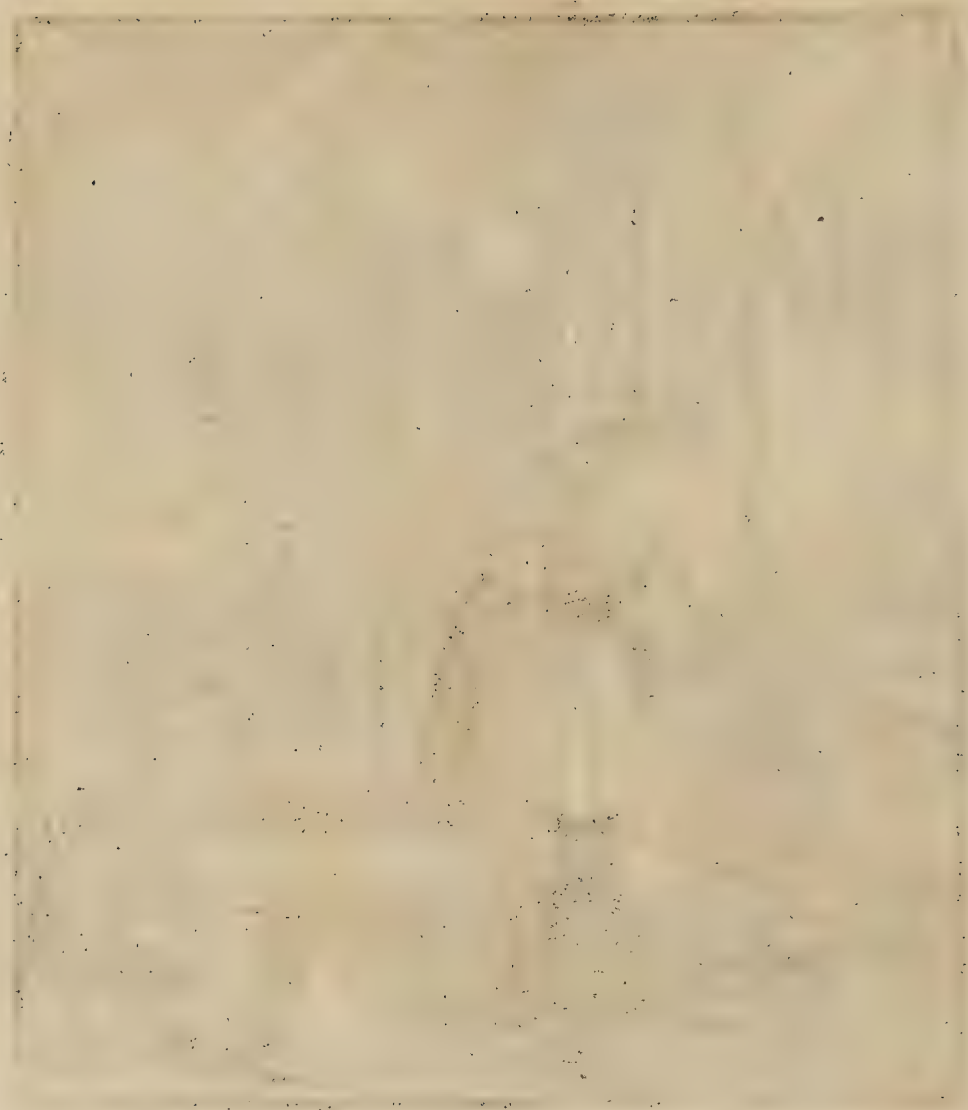
'K draai op een moolen dubbeld gaaren;
'K ben echter geen der moolenaaren,
Die altyd maalen met de wind;
Noch draait myn moolenrad gezwind.

Geelgieter.

Rood kooper, uit de mÿnn gekoomen,
Werd, door de kunst zÿn rood ontnoomen.
En geel gemaakt; daar giet ik dan,
De kandelaar en kerkkroon van.

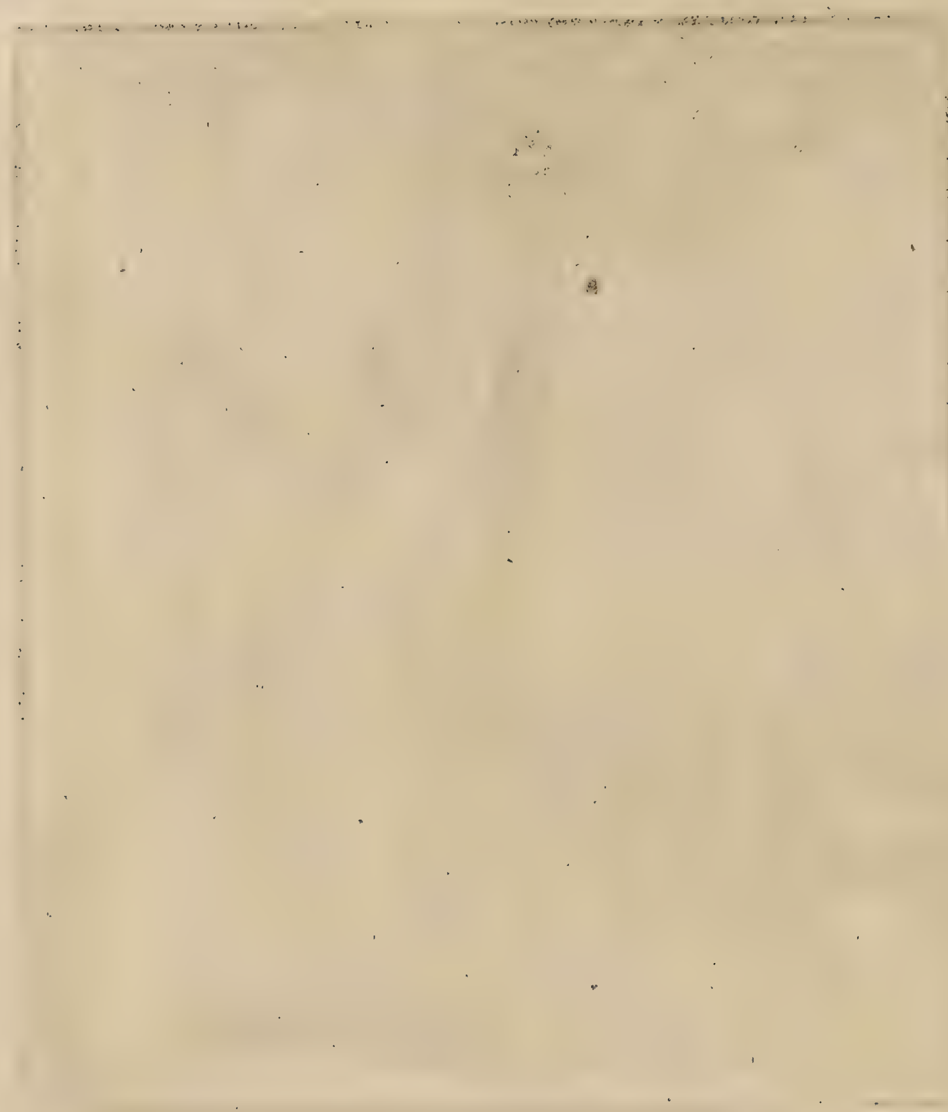

Een klompje gloeiend glas gekreegen,
Werd door geblaas en ſnel beweegen,
Gevormd; gelyk het buigzaam waſch,
Tot eene roemer of een glas.

'Ksnÿ 't glas aan kleen of grooter ruiten,
Na dat zÿ in haar raamen sluiten ;
Die zette ik in de looden vast,
Voor wind en reegens overlast.

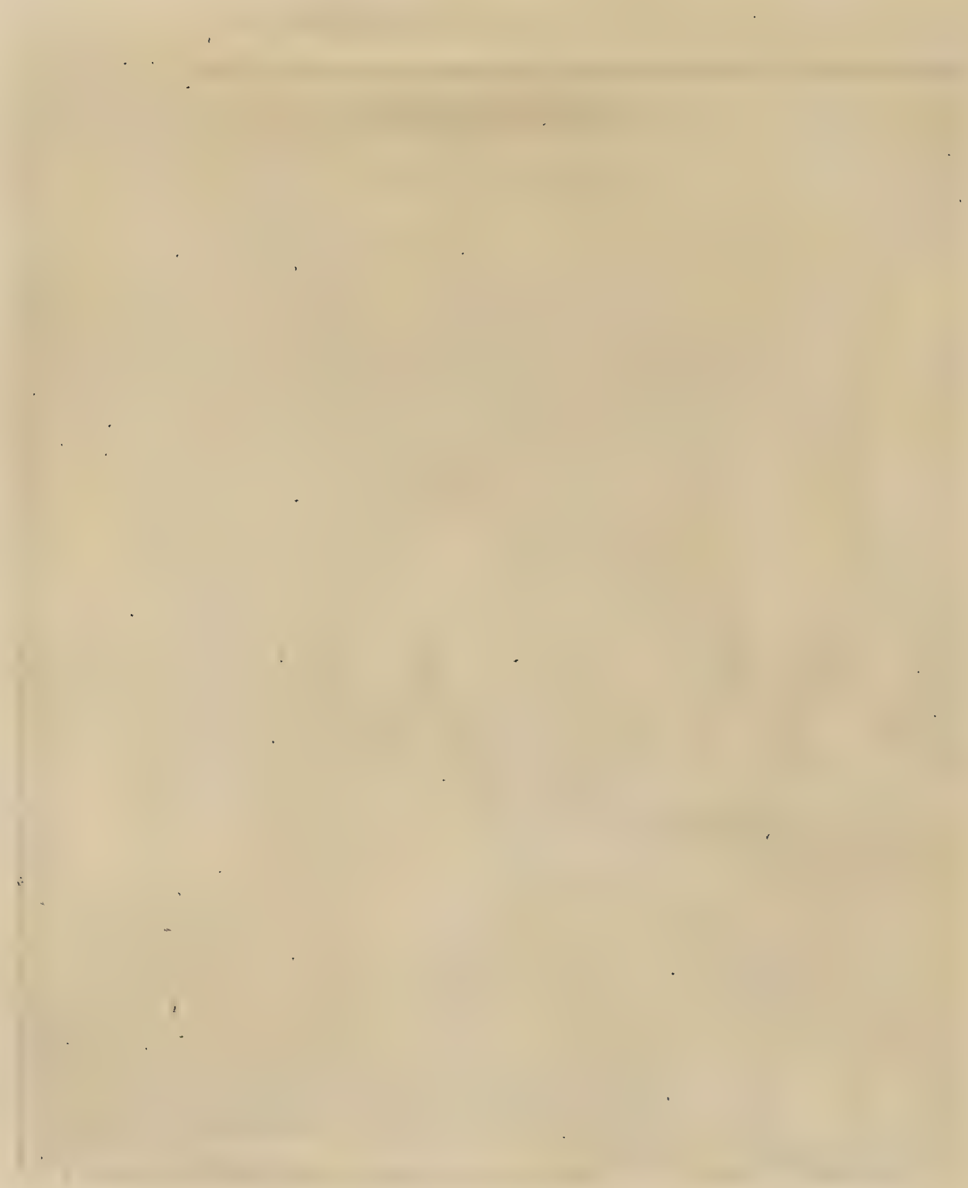
Fyn goud, het zwaarste der metaalen,
Gebruikt men meest om me tepraalen.
Ik smeede ringen, kettingwerk,
En schaalen, sierelyk en sterk.

Het goud is magtig te verdraagen
Myn groot getal van haamer slaagen;
Tot het verkeert in 't fynste blad
Dat van natuur kan zyn bevatt.

Het goud, als 't tot gebruik zal ſtrekken,
Moet zich op 't langste laten rekken;
Dan opgeſponnen met een draad,
Verkoop ik 't op gewigt en maat.

GRUTTER.

De boekweit weet ik hard te droogen;
Dan werd de bolster afgetoogen:
Gemaalen en gezift tot meel,
Krÿg ik vergelding voor mÿn deel.

Hoedemaker.

Wie zal mÿn arbeid niet vergoeden,
Die uwe hoofden koom behoeden?
De mode werkt mÿ goed en kwaad,
't Geen mÿn stoffeerder wel verstaat.

Ik oeffen mij in plantterijen,
En achte op de oude vier getijen:
De winter geeft mij allerminst,
Ik leeve van de zoomerwinst.

Als ik mij ga ter jagt begeeven ,
't Koste of een hert of haas het leeven:
Maar zeg , die mee op 't jaagen past,
Is 't voordeel grooter , of de last?

Instrumentmaker. 34

Ik maak gereedschap, of tot zingen
Of andre goede en nutte dingen.
Ik stel de snaaren tot een lied;
Maar zelver zing noch speel ik niet.

Kaarsemaker.

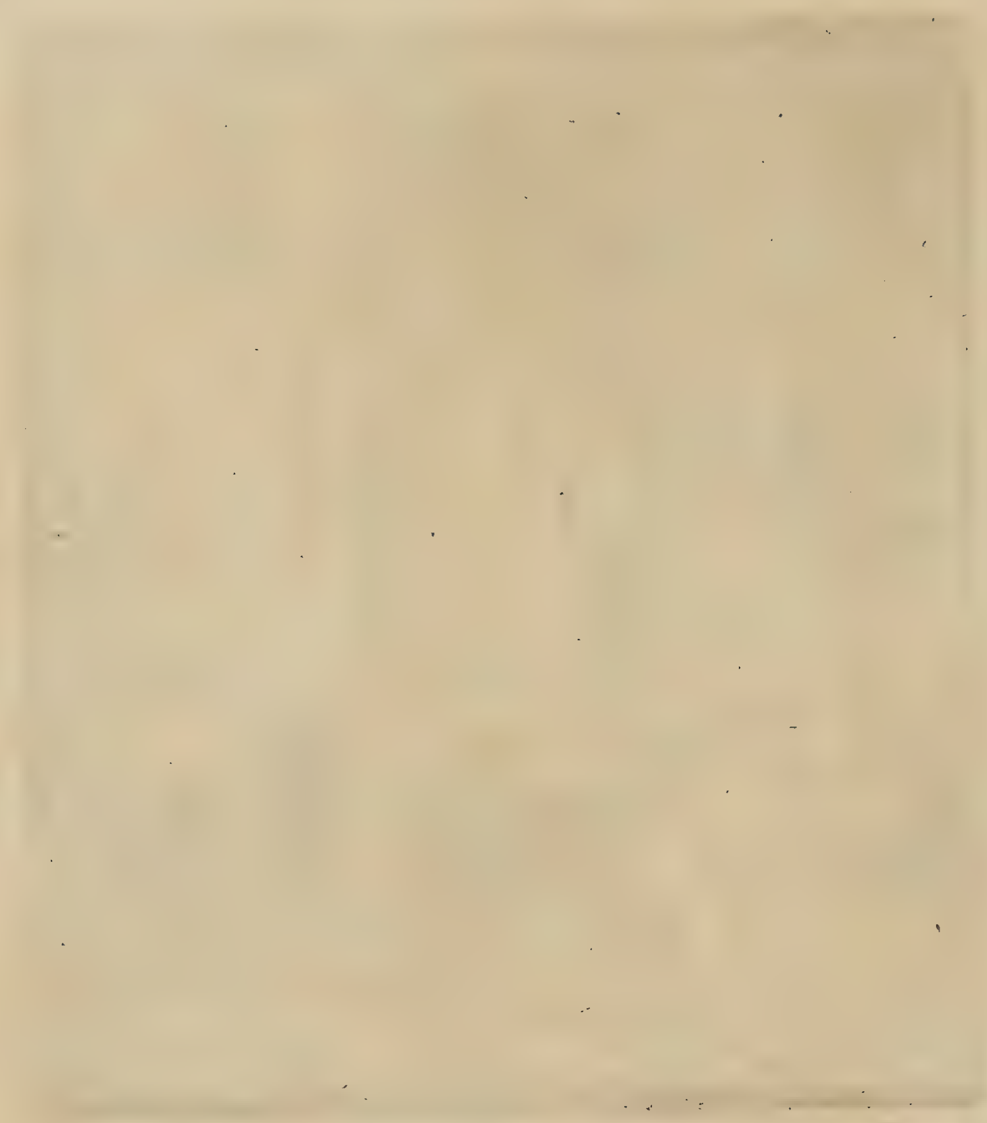

Wanneer de kaarsen zijn ont-steeken
Schijnt ons geen noodig licht te ontbreeken,
Ik maakze van muskovijsch smeer ;
Maar die van inlandsch hebben de eer .

Kammemaker.

Om haaren van elkaar te ſcheiden,
Helpt u de kam tot het verſpreiden.
Hy zuivert en verfriſcht zyn hooft
Die zyne lokken dikwyls klooft.

Kleermaker.

Hebt gý van zýde oft wollenlaaken
Een kamizool of rok te maaken;
Zoo u de nieuſte zwier bekoort,
Ik zal u dienen zoo 't behoort.

KONING.

Een Koning, op zyn troon verheeven,
Heeft magt beveelen uittegeeven;
Maar zelve erkent hy geen gebod
Als 't geen gegeeven werd van God.

Koopersslager. 39

Wy moeten in het slaan volherden,
Zal 't kooper tot een keetel werden.
Men buigt niet licht een harde kwast,
't en zy men op den hamer past.

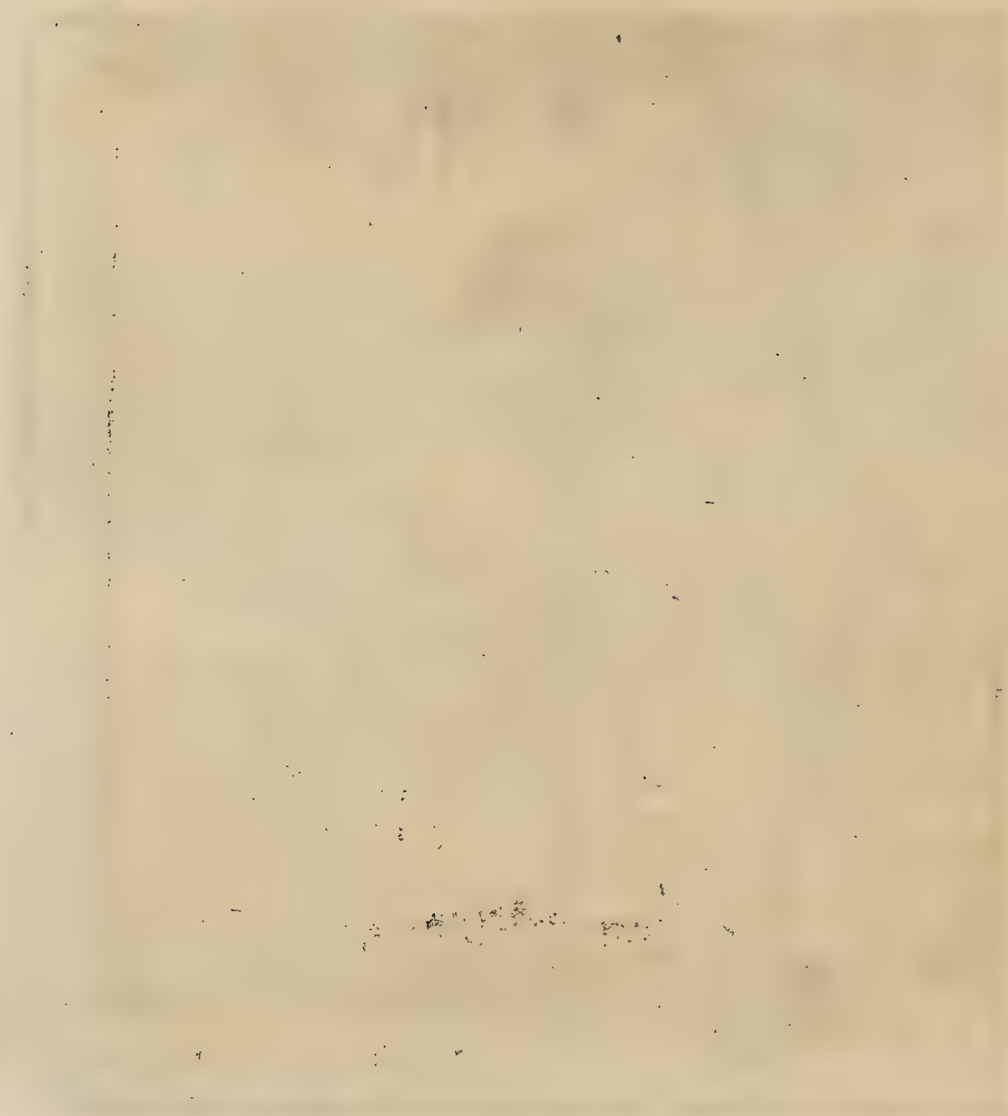
KOOPMAN.

'K zend koopmanschap op west en ooſten;
Maar moet mÿ het geval getrooſten.
Wanneer 't voorzichtig werd beleid
Verzacht de winſt haar werklÿkheid.

Ik heet een krygsman, na het krygen;
Maar wat ik kryg zal ik wel zwygen,
'K oog veeltyds op een ryken buit;
Maar 't koomt somwyl op slaagen uit.

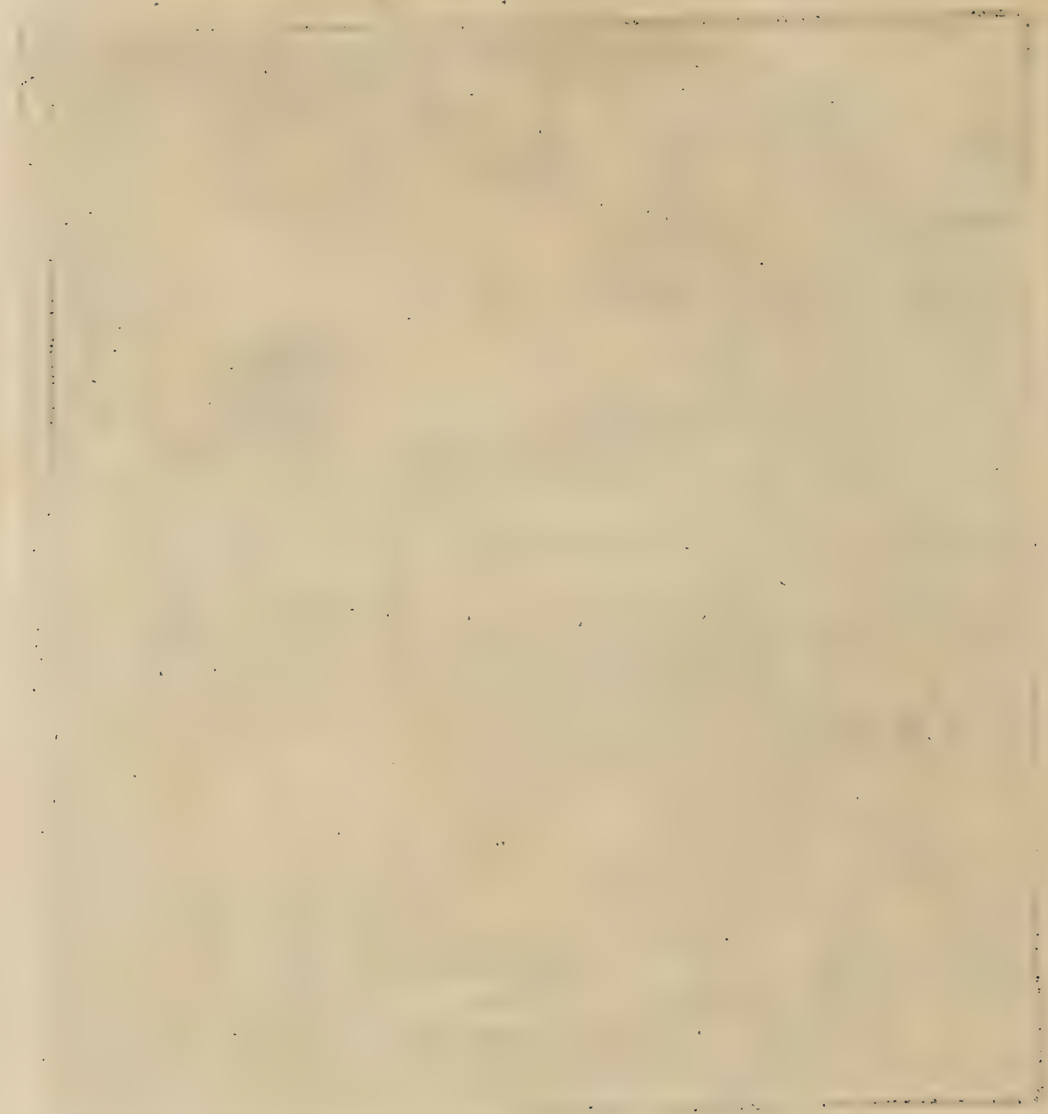

Ik kuip de kleene en groote vaaten,
Om 't drooge en 't vloeiende in te laaten.
Het kuipen is een braave kunst,
Wanneer men heeft der Grooten gunst.

LANDMAN.

Zoo noodig dient men 't land te bouwen,
Als wy met graan zyn te onderhouwen.
Hoe billik koom ik dan te pas,
Tot winning van dat ſchoon gewaſch.

Lantaarnmaker. 44

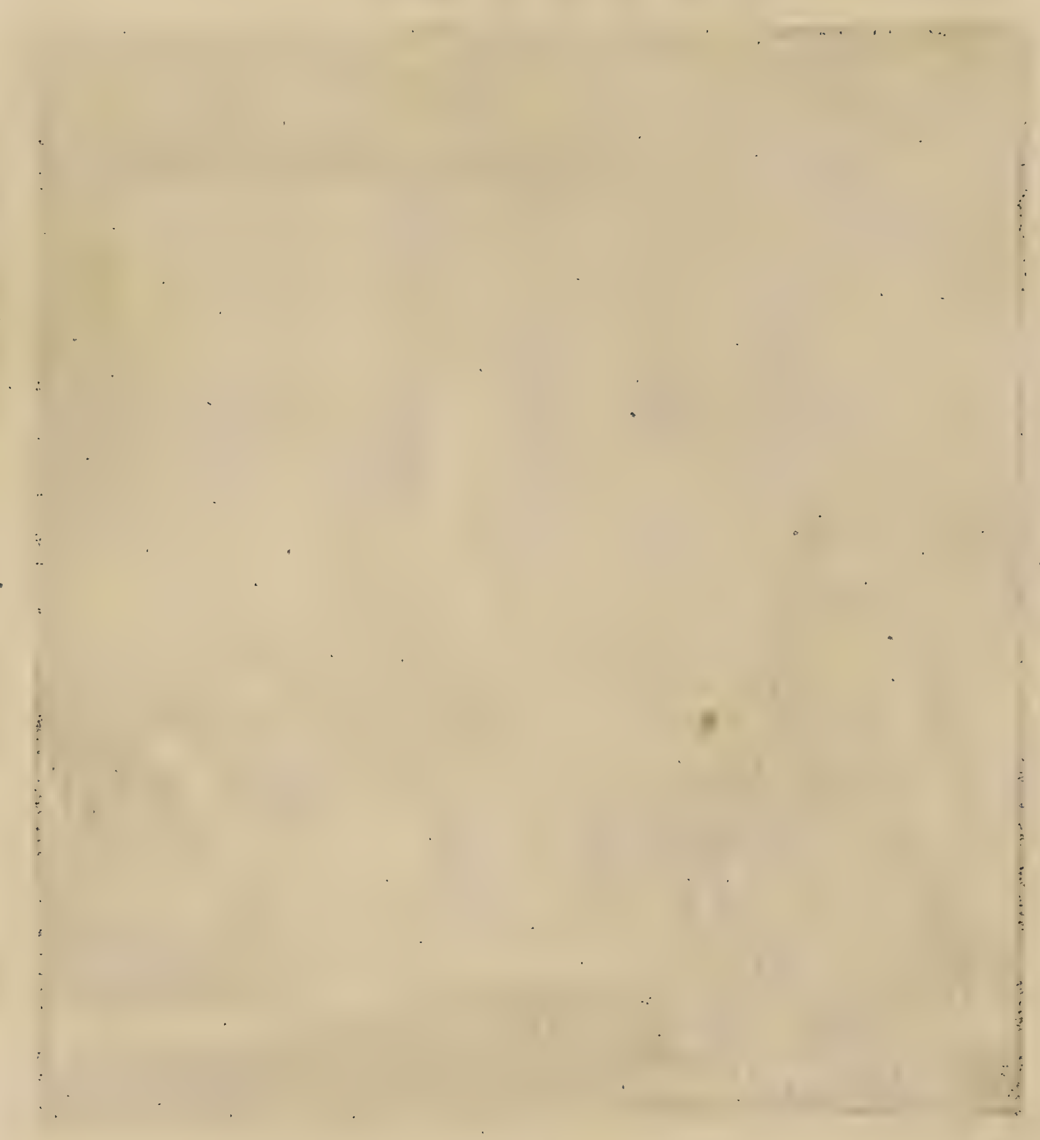

Die 'swinters staat bij nacht verleegen
Op afgescheiden donkre weegen;
En wien het hapert aan 't gezicht,
Bedien zich van 't lantaarenlicht.

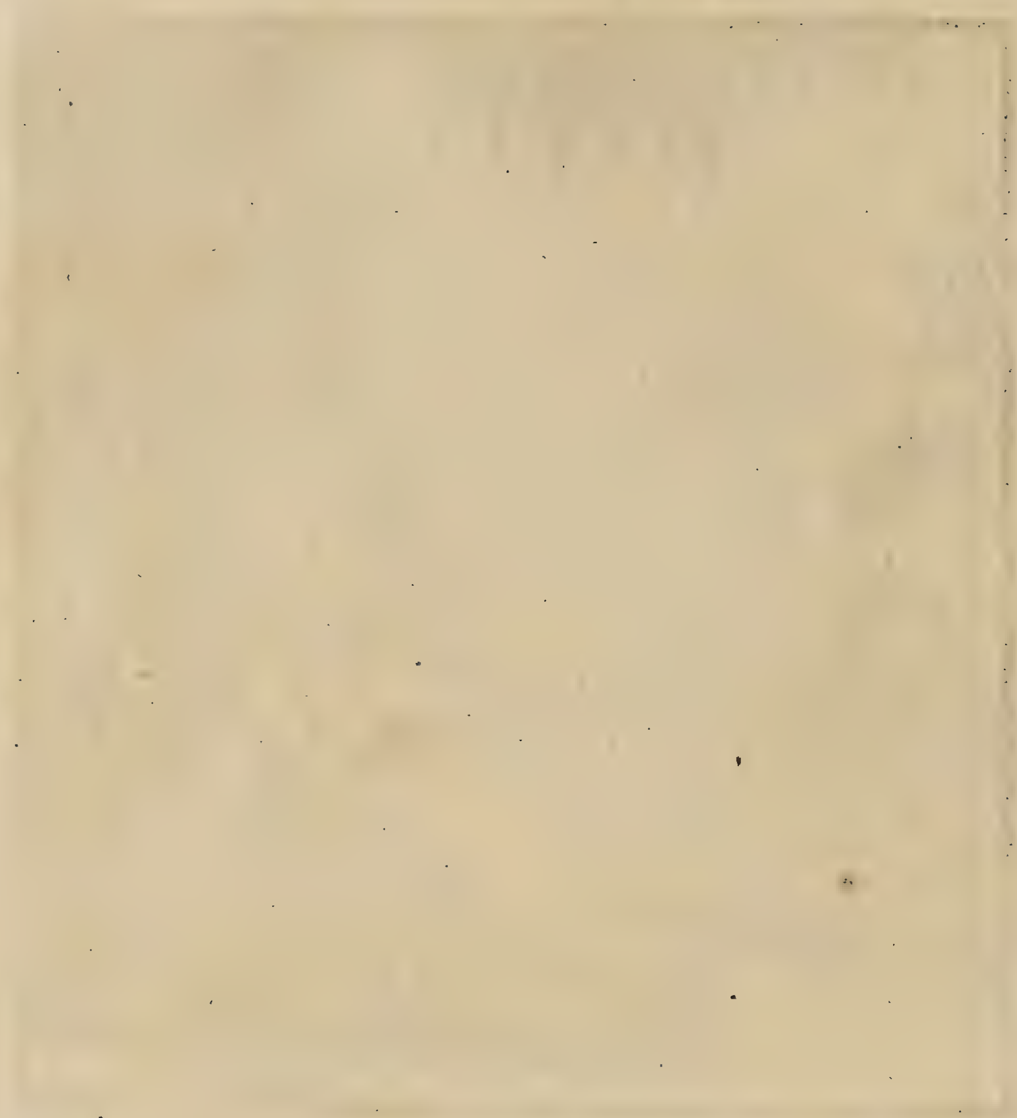
Ben ik tot Leeraar uitgekooren ,
Zoo is 't uw plicht my aantehooren ;
Maar die voor myne lessen vlied ,
Verkiest my voor zyn leeraar niet.

Leerbereider. 46

Zie hoe 't vernuft zich uit kan breiden!
Om ossehuiden te bereiden,
Maak ik ze, ontbloot van ruigte en haar,
In kalk en eikeschorsen gaar.

Loodgieter.

'K ontfang mÿn naam van lood te gieten;
Waar van gemak en dienst genieten,
Die gooten maakt, of muuren dekt,
Daar 't water nooit door heenen lekt.

Lymmaker.

Van ossehoorens, schapen vellen
Kan ik, door zieden, lym bestellen:
Niet zoo onzienlyk, van dien aard,
Of werd, met recht, hier toebewaart.

Lÿndraajer.

Wie kan die duiſtre vraag verzinnen;
'K ga achterwaarts om meeſt te winnen?
't deed meenig ſmooren in den druk,
Daarvan ik brave vruchten pluk.

Mandemaker.

Zie wat, door gelukkig vlechten,
Van hout gewasch weet uit te rechten:
Ik maak de manden maatig licht,
Noch dragen ze echter zwaar gewigt.

Messemaker.

Wie zou geen mesgebruik beminnen,
Zoo nodig om de spys te ontginnen?
Gebruik 't omzichtig met verstand,
Of anders snyd gy in uw hand.

De metzelaar verzorgt de muuren,
Om gryze Jaaren te verduuren:
Hy werd van slofheid overtuigt,
Trekt hy een zymuur op die buigt.

Moolenaar.

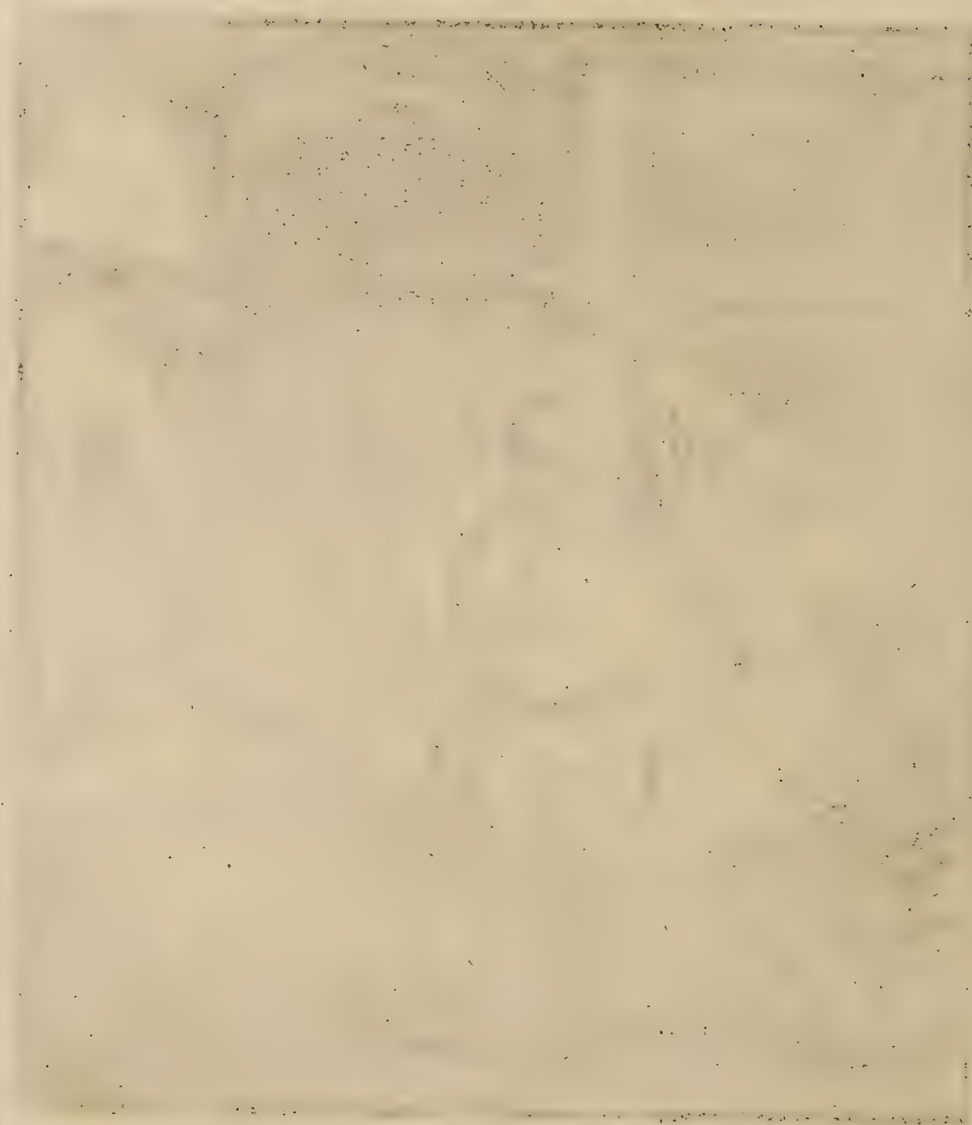

Ik weet de hekken zoo te hangen
Om, tot gebruik, de wind te vangen:
Ik maak hem tot mÿn meeſter knecht.
Die 't zwaarſte werk voor my berecht.

MUNTER.

Om van elkandren af te raaken,
Is 't nodig een waardy te maaken,
Die overäl mê eevenaart;
Dat 's geld, gemunt en goed verklaart

Muzikant.

De konst leert uwe stem bedwingen
Om na haar reegelmaat te zingen ;
Maar hebt gy geen natuur te baat;
Hoe vroeg gy 't zoekt, gy koomt te laat.

Naaldemaker.

De naalde, ſcherp van punt geſleepen,
Voorzichtig bij het oog gegreepen,
Vind zijn gebruiken met een draad,
Waar in zijn dienſtbaarheid beſtaat.

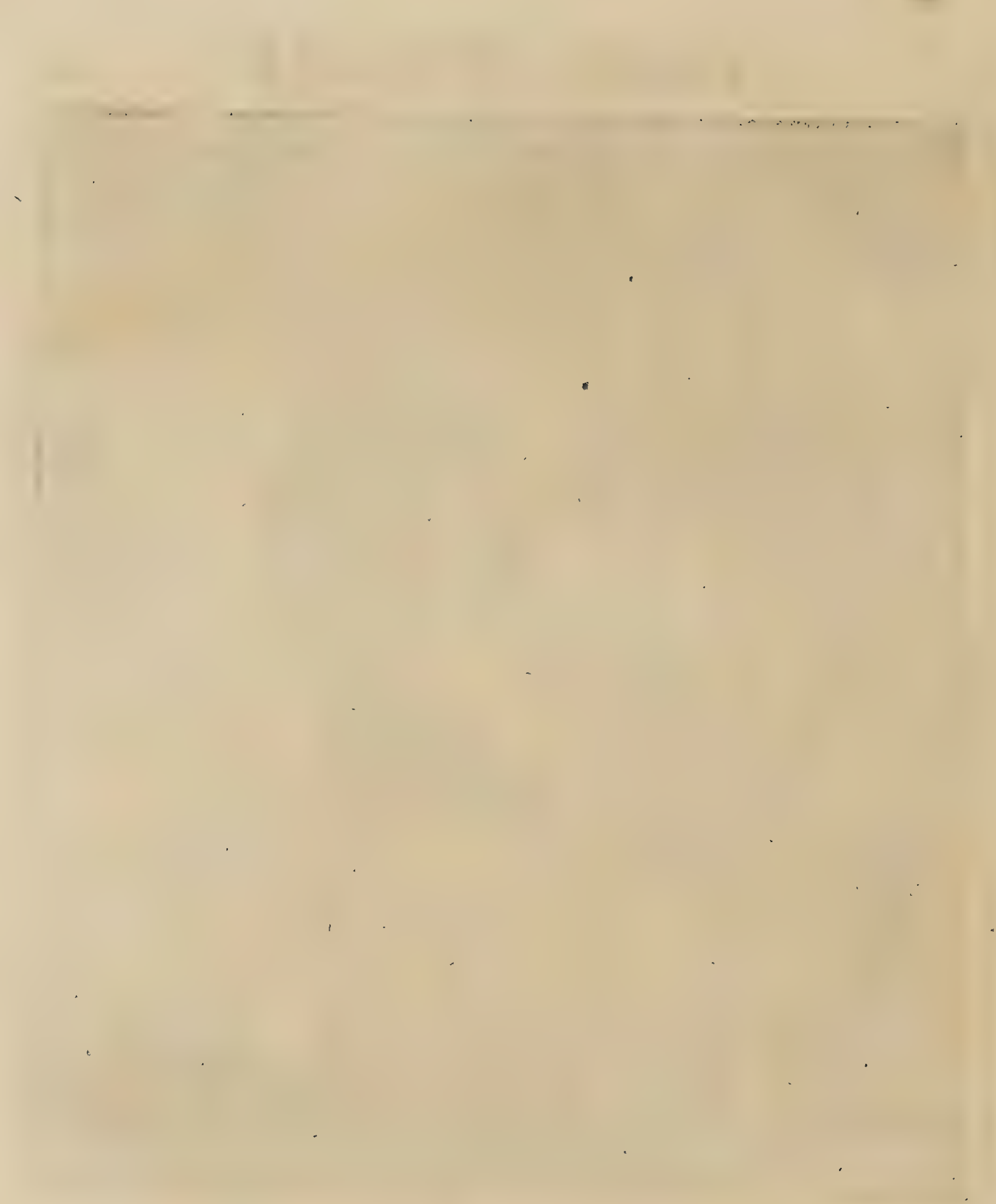

Van lyn of koolzaad, hardgeslaagen,
Koomt oli voort, tot elks behaagen,
Dat voedzel aan de lamp verstrekt,
Die, in het duister, 't licht ontdekt.

Mÿn uurwerk, konstig uitgevonden,
En, na behooren, opgewonden,
Wÿst u, het zÿ bÿ dage of nacht,
De juiste stond, waarön gÿ wacht.

Vit af gesleeten linnendoeken,
Hier op te koopen, daar te zoeken:
Gewasschen en tot pap gebragt,
Verschijnt papier, zoo waardgeacht.

Pasteibakker.

Gepeepert osschevlees, door reegen
Met kalfsvet, in azyn geleegen;
Gebakken in een bruine korst,
Bereid een spoorslag aan den dorst.

Paruikmaker.

Die 't eigen haar niet kan gebruiken,
Bedient zich billik van paruiken ;
Maar of natuur de haarlok geeft,
Wat is 't, als zy geen krullen heeft.

Peerelgater.

Om paarlen aan een ſnoer te rÿgen,
Moet elk zÿn opening verkrÿgen:
Ik breng, uit inzicht van gewin,
Daar weederzÿdſche gaatjes in.

Plaatdrukker.

Het kan mÿ na mÿn wensch gelukken
De koopre plaat schoon af te drukken,
Indien mÿ 't strÿken niet verveelt,
Aan welkens ÿver 't veeltÿds scheelt.

PLAATSNYDER. 64

Die mij haar teikeningen geeven,
Vertoon ik ze, in de konst bedreeven,
Of na romeinsche trek en zwier,
Of als laris, op schoon papier.

Pompemaker.

Myn ambacht is met recht te pryzen:
Die 't reegenwaater op doe ryzen,
't geen van natuuren valt om laag.
De keuken maagden zien my graag.

Pottebakker. 66

Ik bak uit klei, uit zuiver aarde,
Een vat van meer of minder waarde.
Het breekt veel eerder dan 't verslÿt.
Zoo sneuvelt alles door de tÿd.

Scheider.

Ik ſchei de kwik in twee geslachten ;
In goede en kwade, om zich te wachten.
In zoet, en in verteerend vuur,
En dwing haar vluchtige natuur.

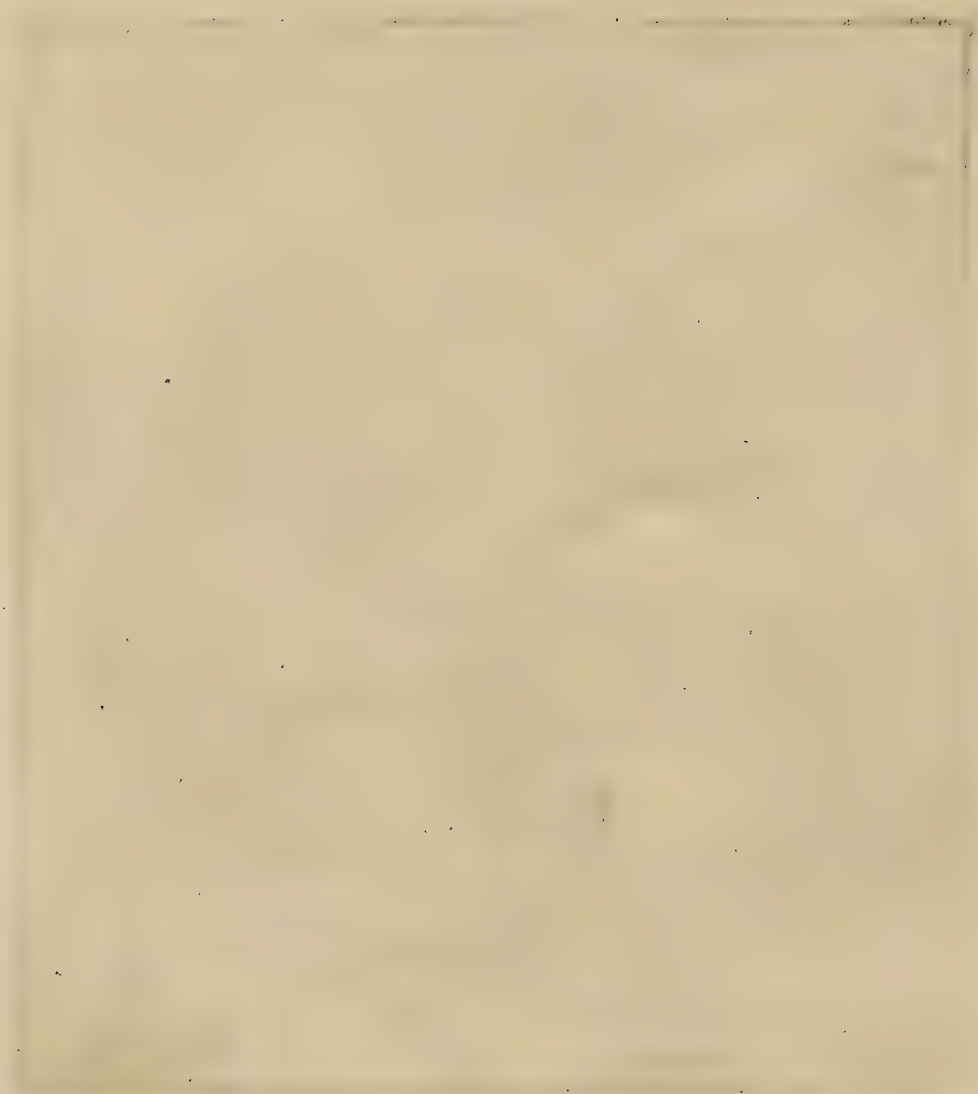

't Schynt raadzaam om by wintertyden,
Op schaatzen vaardig voort te ryden.
Ik maakze van het ligtste hout,
Waaröp men veilig zich vertrouwt.

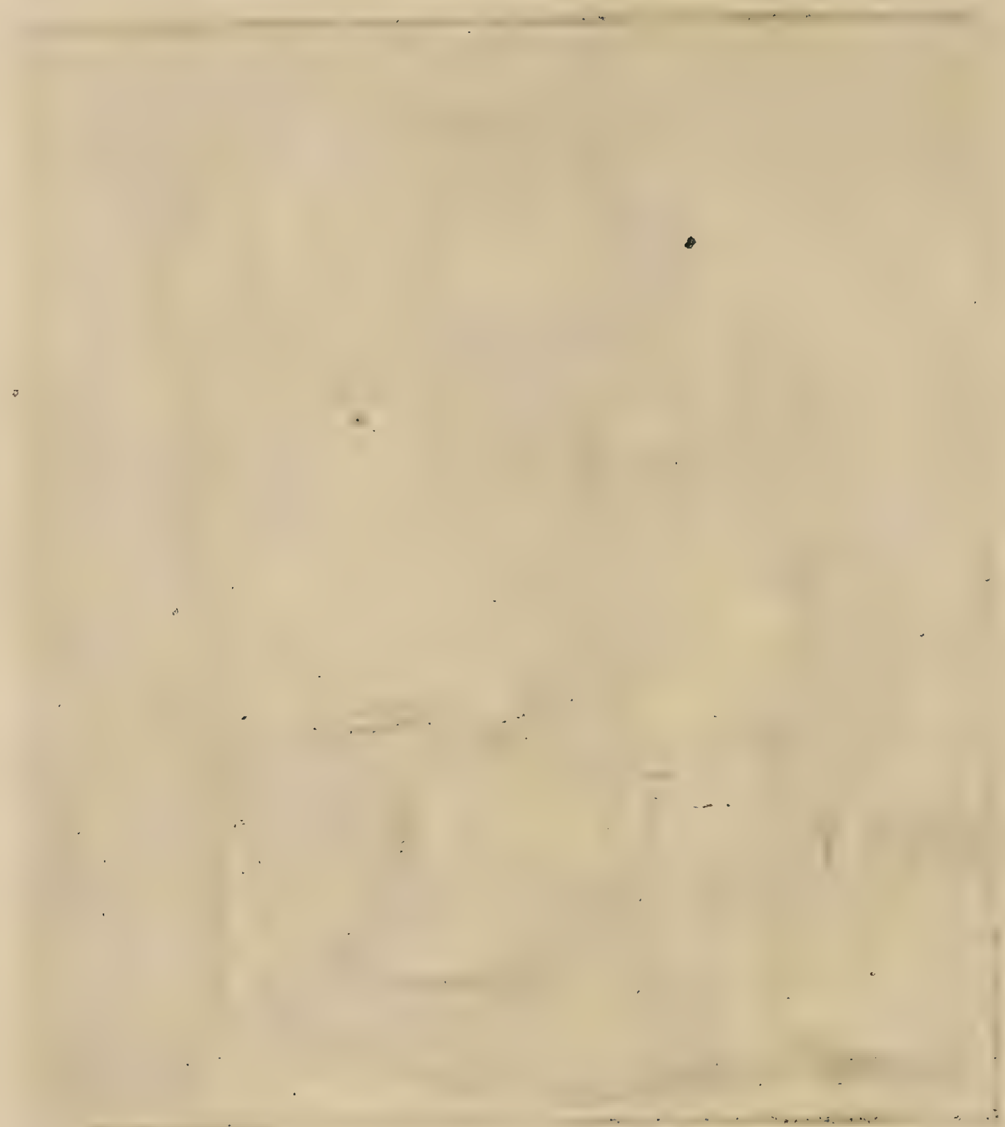

Om onbezorgt de woeste baaren
Met scheepen heen en weer te vaaren;
Bouw ik ze dicht, getrou en vast,
Ten dienste van haar zwaaren last.

Om mijn gedachten uit te drukken,
Vertoon ik ze in mijn schilder stukken.
De schilderkunst staat ijder vrij
Te noemen stomme poëzij.

Om 't ſcherp met minder vrees te ontmoeten,
Maak ik de ſchoenen voor uw voeten,
Bekwaam om ruſtig onvermoeit,
Uw weg te treeden, braaf geſchoeit.

Schrijwerker.

Een kas, bij de oude een schrijn geheeten,
Heeft deezen naam nu lang vergeeten,
Men zie in 't kistemakers pand,
Verscheide werken van mijn hand.

't Geen pleeg een morsich Zwijn te dragen,
Gebruik ik nu om schoon te vagen:
Ia maak mijn schuijerwerk bepekt,
En reinig 't kleed, van stof bevlekt.

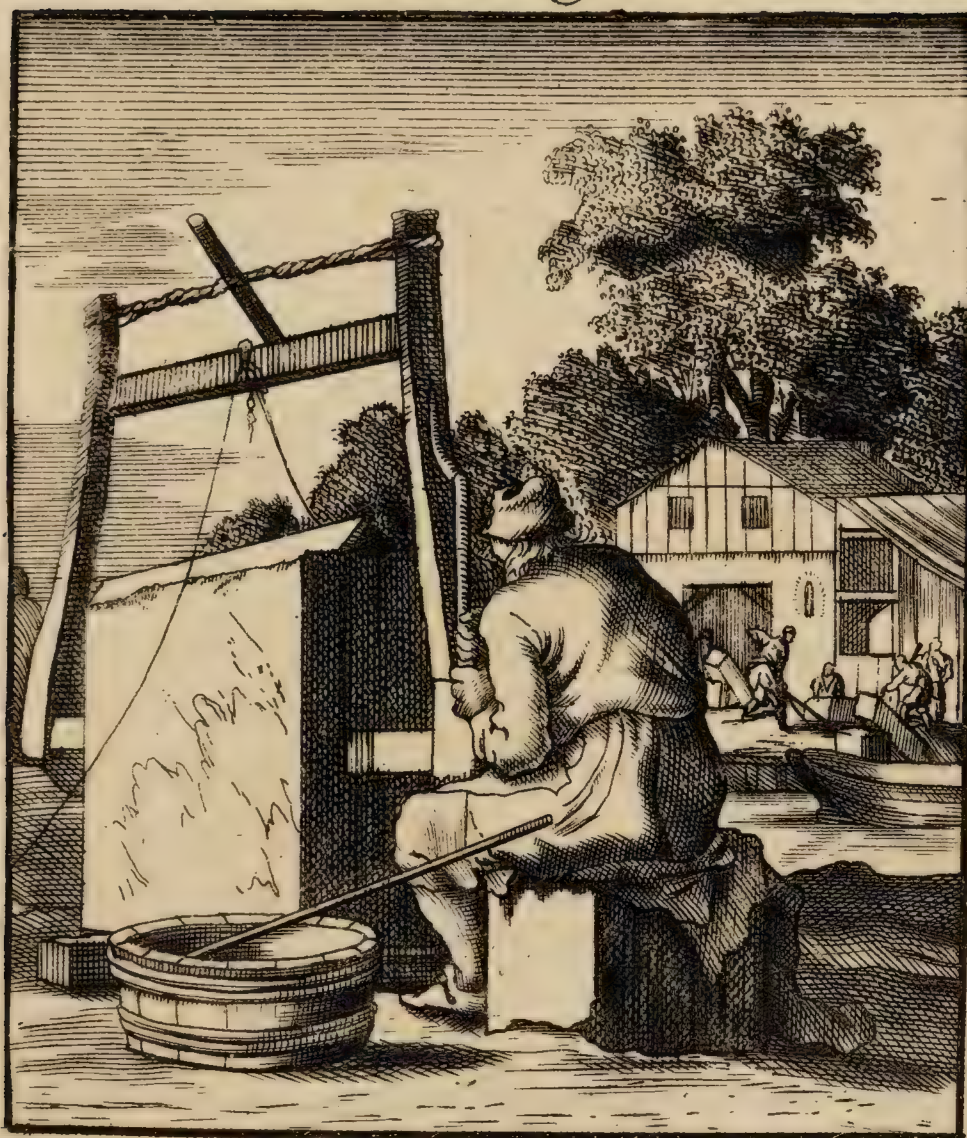
De vleeshal ſtaat bÿ beurten oopen,
Om uw gerief van vleeſch te koopen:
Soo u een ſchaapenbout bekoort,
Gebruik ze veilig op mÿn woord.

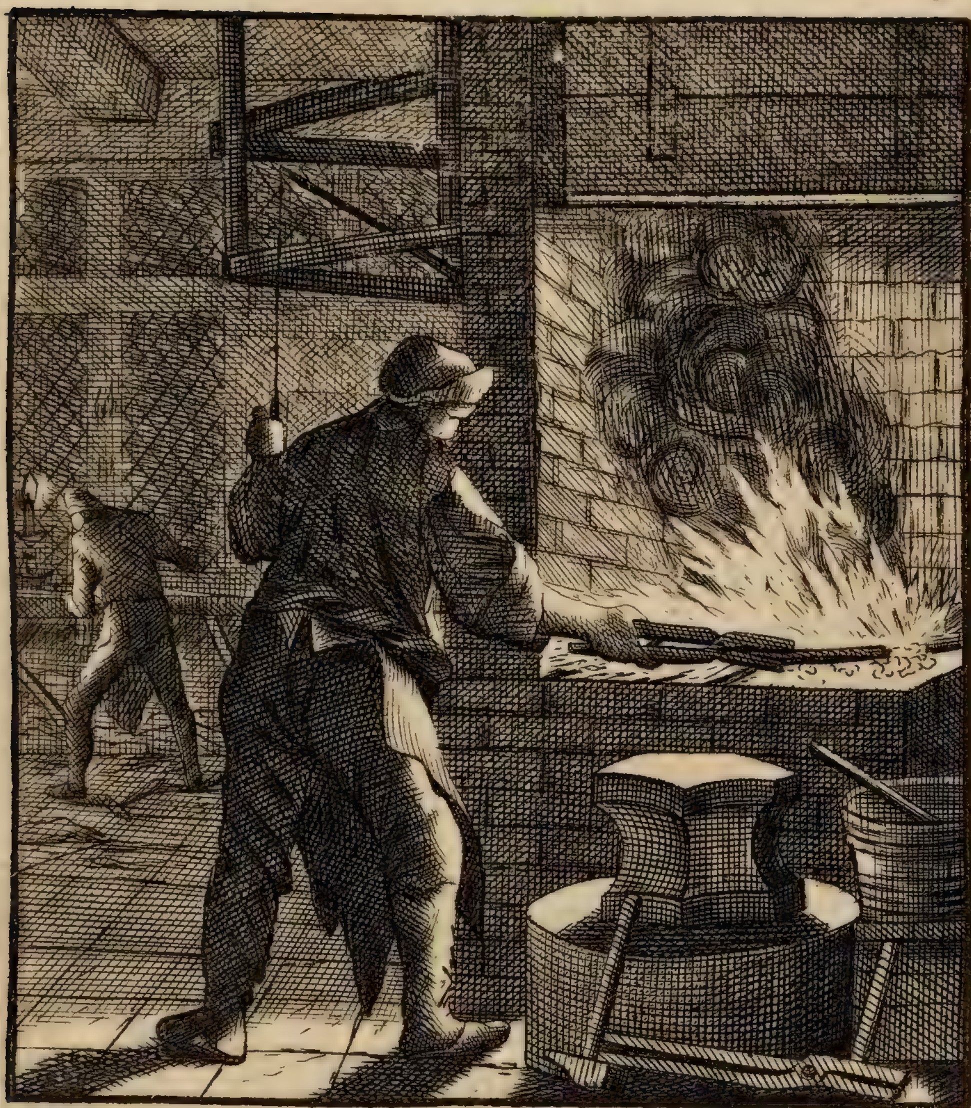
Steenhouwer

Om steen te plaatzen, tot genoegen,
Moet haar de beitel zamenvoegen;
Dat elk, gelyk en wel gepaart,
Met zyn gebuur steen eevenaart

Wie zal mijn arbeid niet beklaagen,
Die heel dagh zit steen te zaagen?
Indien men bij verandring leest,
Hoe vaar ik, die ze nimmer heeft?

Myn werk is nut, en 't steunt op reeden.
Wie dient zich niet van 't werk der smeeden?
Al reistge aan 's weerelds uitterste as,
De Smit koomt overäl te pas.

Schoolmeeſters.

Men moet een grondbeginzel leggen,
Dat lÿd vooräl geen teegen zeggen:
De ſchrÿf en ſyfferkonſt wind veld,
Daar 't wel met leezen is geſtelt.

Een Spell gaat veelwerf door de handen;
Nu overleg eens mansverstanden,
Hoe kom gy met uw reekning uit,
Die twintig koopt om eenen duit?

Venetië beschikt de glaazen
Tot Spiegels, groot of kleen geblaazen:
Waarin de foeli 't voorwerp wÿst,
Die 'k wÿder opschik door de lÿst.

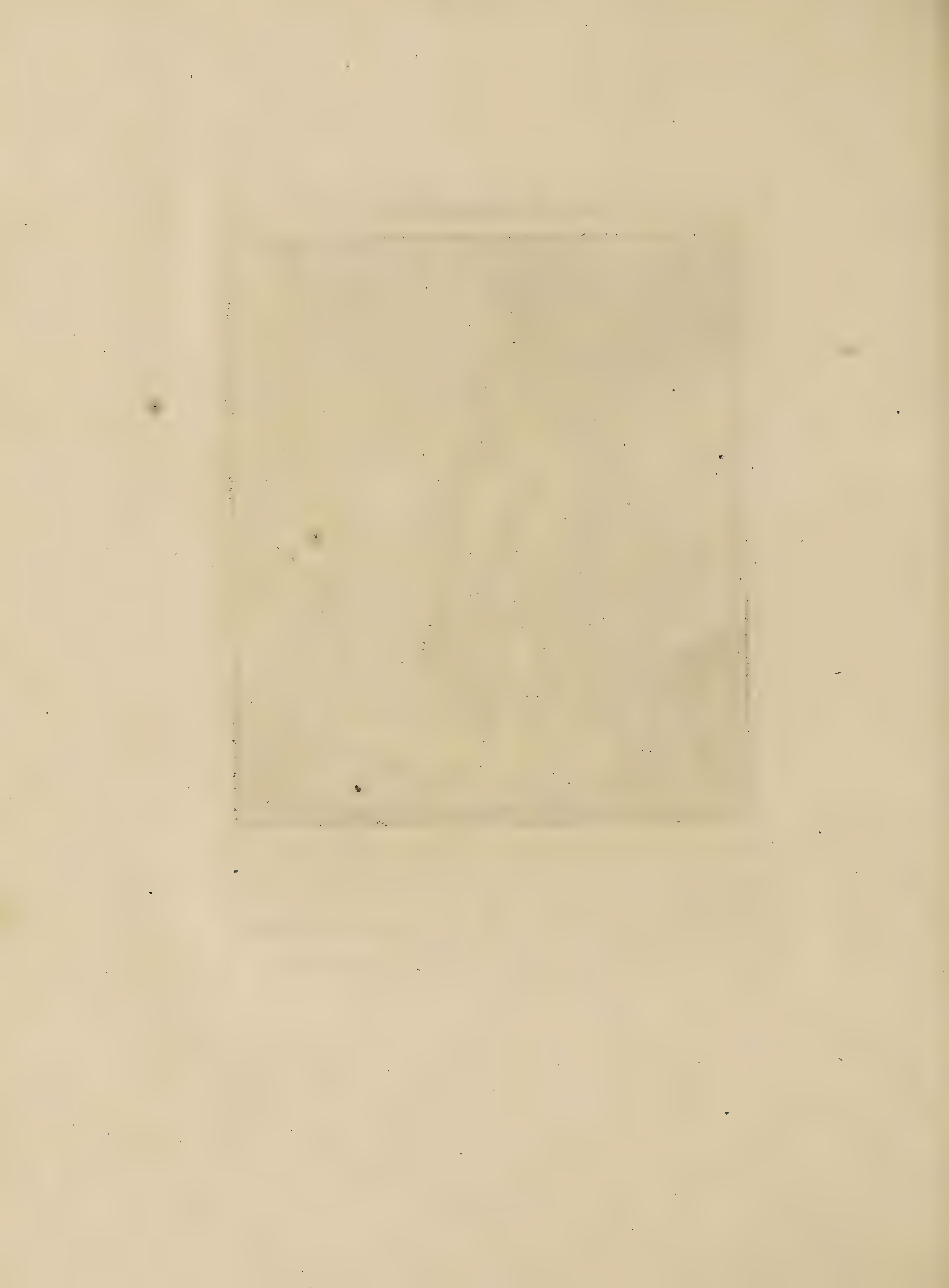

Een bankje kon ons noch gerieven;
Maar Stoelen hebben de oudste brieven.
Men zit gemakkelyk en zacht,
Een voordeel 't geen men meest betracht

Suikerbakker.

De bruine Suiker, opgezooden,
Gezuiwert en gemaakt tot brooden:
Verandert van haar zwarten ſtaat,
In rein en hagelwit gewaad.

Van mijne konst valt veel te roemen,
Die beelden schep en keur van bloemen,
Van Saai en zijde geschakeert;
Waarmê des konings zaal braveert.

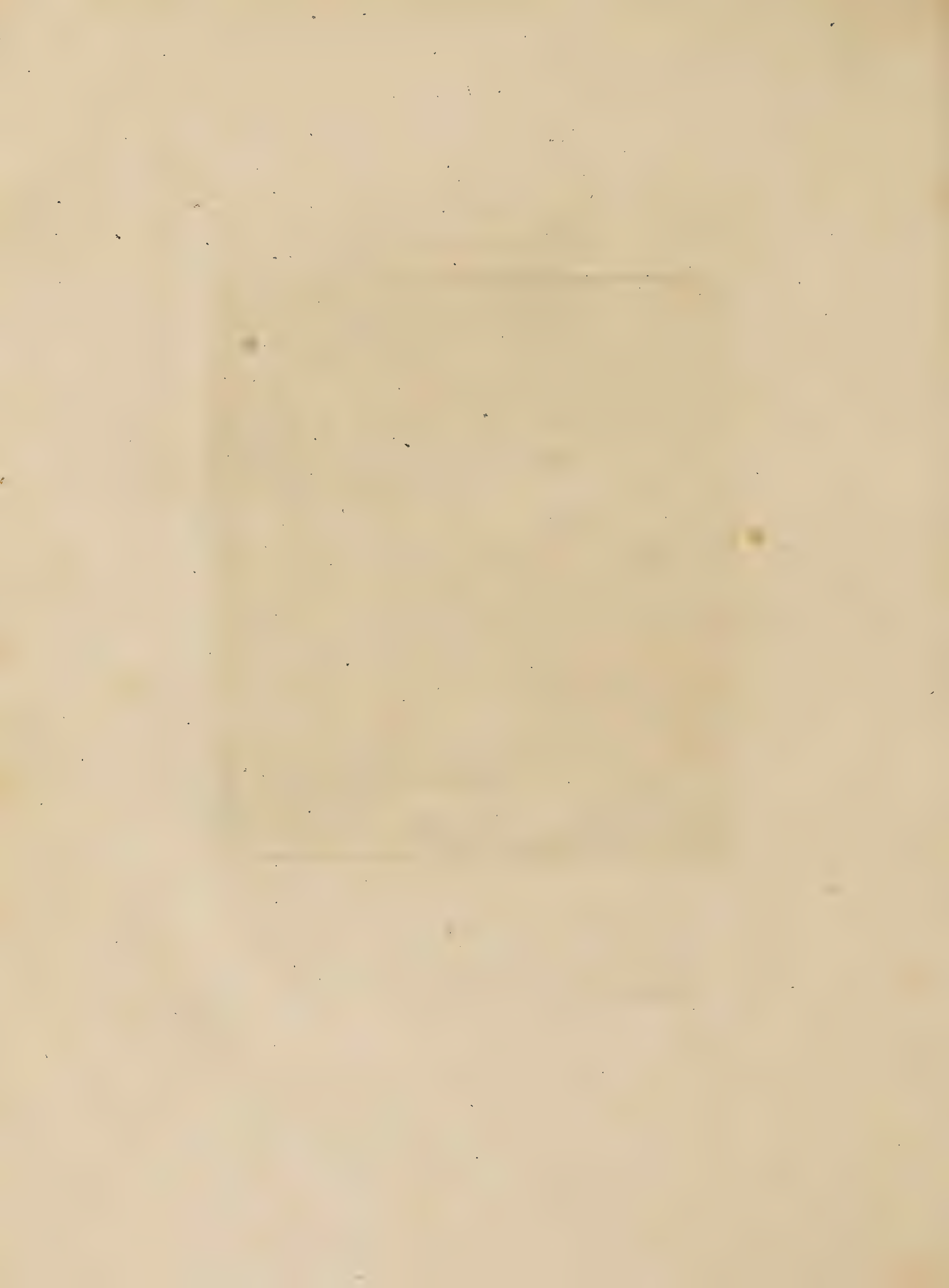

Mÿn tichelambacht kan verstrekken,
Om slechte muuren te bedekken;
Of tot gemak of zinlÿkheid,
Na dat het werk werd aangeleid.

Timmerman. 86

Wie kan iets noodigers betoonen
Als huizen om daar in te woonen?
Maar weelde en lust heeft voordgebragt,
Dat oorbaar worstelt met de pracht.

Tinnegieter

Wie kan een tinnen leepel missen
Of schootel, om in optedissen?
't Valt dienstig, net en kleen van prys.
Ik maak ze op allerhande wysz.

Veen, of Turfboer. 88

Het veen, gebaggert uit de slooten,
Getreeden en gesneên aan mooten,
Op 't veld gedroogt en in de schuur,
Geeft aan den haart een dienstig vuur.

De visschen werden meest bedroogen.
Het lekker aas ſpeelt voor hun oogen;
Maar onder 't aas verſchuilt bedrogg.
Zoo gaat het in de weerelt noch

VERWER.

Zie wat de lust heeft uit-gekoozen!
Nu verf ik kleuren na de roozen,
Dan na't lavendel, geel of groen:
Die houden stand in elk saizoen.

Wagenmaker

Het noodig werk van waagenmaaken,
Kan nimmer in 't vergeetboek raaken:
Zoo lang men oude en zwakke vind
Blyft waagenmaakers werk bemind.

Weever.

Al is mijn ambacht groot van waarden,
't Heeft weinig achting op der aarden:
Doch die gebooren werd, of sterft,
Gemeenlijk mijnen dienst verwerft.

Wolbereider.

Om wol tot voordeel te bereiden ,
Is 't nodig die vaneen te scheiden :
Het fijn bij fijn en grof bij grof ;
Zoo werd het welbereide stof .

Zaalmaker.

Om met gemak te paard te raaken
Is uitgevonden 't zaadelmaaken:
Men zit gevoechelyk en vast,
En 't draaven strekt tot minder last.

ZEEMAN.

De zee, zoo dienstig om tebouwen,
Werd, door de scheepvaart, onderhouwen.
De Zeeman brengt die 't noodig heeft;
En haalt wêer 't geen hem voordeel geeft.

Om 't goede en 't best van een te schiften,
Diend u 't gebruik van mijne ziften
Werktuigen van zeer groot belang,
Al staan zij in een laagen rang.

Zeilmaker.

Wat voordeel 't Zeil doet ondervinden,
Om zich te dienen van de winden,
Is yder ſcheepsmatroos bekent,
Die tot het zeilen zich gewent.

Zilverſmit.

Het zilver, kunſtig uitgedreeven,
Kan 't oog een welbehaagen geeven;
En, waar mijn konſt zich op verlaat,
Ze zoekt haar voordeel bij 't ſieraad.

Het zydespinsel van de wormen,
Kan ik tot pool en werkzy vormen,
Waarvan, alsze uit myn handen raakt,
Het zydelaaken werd gemaakt.

Ik vaag de Zwaarden, ſcherp geſleepen,
En maak 't gevest uit ſtaale greepen,
Of goud en zilver, na de pracht,
Tot hare grootſcheid heeft bedacht.

